

Bilag 3.

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Den 13. november 1975.

I skrivelser af 18. september og 10. oktober 1975 (j.nr. 150-2/75) har arbejdsministeriet til brug for folketingets behandling af forslag til lov om arbejdsmiljø anmodet justitsministeriet om en bedømmelse af reglen i § 23 om arbejdsgiverens adgang til ved aftale at overdrage sit strafferetlige ansvar efter loven til ledere og andre kvalificerede overordnede sammenholdt med § 26 om arbejdslederens almindelige ansvar og § 83 om objektivt bødeansvar.

I den anledning skal justitsministeriet udtale:

1. Lovforslagets § 23 bestemmer, at arbejdsgiveren ved aftale kan overføre sit strafferetlige ansvar efter loven og bestemmelser i henhold til loven til driftsledere, arbejdsledere og andre kvalificerede overordnede. Efter § 85 er arbejdsgiveren fritaget for ansvar i det omfang, han efter § 23, stk. 1, har overdraget sine pligter til driftsledere, arbejdsledere m. v.

Lovforslagets § 83 fastsætter et objektivt individualansvar for overtrædelse af nærmere angivne bestemmelser dels for arbejdsgivere, dels for driftsledere, arbejdsledere m. v., til hvem strafansvar efter loven er overført efter forslaget § 23, stk. 1. Det fremgår af bemærkningerne, at fastsættelsen af et objektivt individualansvar for arbejdsgivere er i overensstemmelse med den retspraksis, der har udviklet sig på grundlag af § 3 i den gældende lov. Derimod indeholder bemærkningerne intet om spørgsmålet om objektivt ansvar for arbejdsledere m. v.

2. Bestemmelser om overførelse af strafansvar ved aftale findes kun enkelte andre steder i dansk lovgivning. Bestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov om arbejderbeskyttelse om, at arbejdsgiveren under særlige omstændigheder kan „overføre varetagelsen af [de ham ifølge denne lov påhvillende pligter] og an-

svaret for deres overholdelse til driftsledere . . .“ blev indsat i arbejderbeskyttelseslovgivningen i 1954. I bemærkningerne til lovforslagets § 3 (F.T. 1951-52 tillæg A, sp. 2747 ff.) angives følgende begrundelse for bestemmelsen:

„Hovedreglen må være den, at ansvaret for opfyldelsen af de offentligretlige pligter, som lovgivningen om arbejderbeskyttelse eller de i henhold hertil udstedte forskrifter pålægger arbejdsgiveren, må påhvile denne. I meget store virksomheder vil det imidlertid være ganske udelukket at stille sådanne krav med hensyn til arbejdsgiverens indseende med de forskellige produktionsprocesser, som måtte være en forudsætning for, at man kunne gøre ham ansvarlig. I disse tilfælde må arbejdsgiveren have adgang til at aflaste sig for ansvaret, men også i andre tilfælde bør arbejdsgiveren have denne adgang.“

Justitsministeriet har ikke den fornødne baggrund for at kunne afgøre, om der er behov for denne særlige ansvarsbestemmelse i arbejdsmiljøloven.

3. Lovgivningen indeholder adskillige eksempler på regler om objektivt bødeansvar for indehaveren af en virksomhed. Bortset fra ansvarsordningen inden for presseloven, hvor ganske særlige forhold gør sig gældende, findes der imidlertid ikke regler om objektivt bødeansvar for ansatte.

Justitsministeriet har ved flere lejligheder givet udtryk for betænkeligheder med hensyn til regler om objektivt individualansvar. Inden for de områder, hvor et sådant strafansvar er anerkendt, har det navnlig været af hensyn til behovet for at kunne ramme skjult uagtsomhed og for at skabe de stærkest mulige incitamentter til gennemførelse af kontrol- og afværgelsesforanstaltninger. Vægten af disse hensyn må ses i sammenhæng med, at ansvaret rettes mod den, der som